

MATERIAŁ NA WARSZTAT NR 3: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego szczególne znaczenie wydają się mieć zapisy priorytetu V Dobre rządzenie i poszczególnych działań w pozostałych priorytetach tzw. komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI (wyciąg ze Szczegółowego Opisu Priorytetów POKL)

PRIORYTET V: DOBRE RZADZENIE

Opis Priorytetu V

Sprawna i efektywna administracja wpływa na wzrost gospodarczy i rozwój państwa. Dlatego też w ramach Priorytetu *Dobre rządzenie* przewidziane zostało wsparcie ukierunkowane na podniesienie potencjału administracji, zwłaszcza w obszarach szczególnie istotnych dla realizacji Strategii Lizbońskiej oraz Krajowego Planu Reform. Konieczne jest skoncentrowanie wsparcia na priorytetowych wyzwaniach dla podniesienia potencjału administracyjnego, jakimi są: wzmocnienie zdolności do tworzenia wysokiej jakości prawa oraz opracowywania długofalowych programów i strategii, wdrożenie systemu wieloletniego planowania budżetowego, wzrost jakości usług publicznych, w szczególności świadczonych na rzecz przedsiębiorców, usprawnienie wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza w obszarze sądownictwa gospodarczego oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa.

W ramach Priorytetu wspierane będą działania ukierunkowane na wzmocnienie potencjału regulacyjnego polskiej administracji poprzez udoskonalenie procesu stanowienia prawa (w szczególności reformę systemu oceny skutków regulacji) oraz przegląd istniejących już aktów prawnych pod kątem możliwości ich uproszczenia. Wsparcie ukierunkowane na poprawę jakości prawa będzie zgodne z założeniami Programu Reformy Regulacji przyjętego przez Radę Ministrów w sierpniu 2006 roku. Kolejnym kluczowym celem w ramach Priorytetu V jest poprawa jakości usług oraz polityk związanych z rejestracją działalności gospodarczej i funkcjonowaniem przedsiębiorstw. Konieczne jest podjęcie działań w zakresie uproszczenia tych procedur, wdrożenie systemu „jednego okienka” oraz redukcja związanych z rejestracją kosztów administracyjnych.

Podjęte zostaną również działania ukierunkowane na wzmocnienie zdolności administracji do tworzenia długofalowych strategii lub programów rozwojowych o zasięgu ogólnokrajowym, regionalnym lub lokalnym. Kluczowe jest również przygotowanie administracji do zarządzania finansami w aspekcie zadaniowym oraz wdrożenie budżetowania zadaniowego u poszczególnych dysponentów środków publicznych. W przypadku urzędów na szczeblu samorządu terytorialnego niezbędne jest wdrożenie rozwiązań przyczyniających się do poprawy jakości i dostępności usług świadczonych przez te urzędy. Efektem wprowadzenia tych działań będzie optymalizacja wykorzystania zasobów przez jednostki administracji samorządowej oraz wzrost efektywności obsługi klienta.

Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego pociąga za sobą również potrzebę inwestowania w kadry zatrudnione w administracji. W ramach Priorytetu przewiduje się zatem wsparcie dla działań kadr w jednostkach administracji rządowej i samorządowej, wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi oraz wyposażenie kadr w kompetencje niezbędne do realizacji zadań przypisanych administracji publicznej, w tym przede wszystkim te z zakresu wdrażanych reform. Priorytet V przyczyni się z znacznej mierze do podniesienia kompetencji kadr administracji publicznej. Oferta szkoleniowa jaka powstanie w ramach Priorytetu będzie wynikiem szczegółowej analizy i przede wszystkim będzie odpowiedzią na potrzeby wynikające z wytyczonych celów w Priorytecie V.

Ze względu na konieczność usprawnienia funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości wsparcie udzielane będzie także instytucjom oraz kadrom tego sektora, ze szczególnym uwzględnieniem sądownictwa gospodarczego.

Niezbędne wydaje się również zapewnienie partnerskiego modelu współpracy administracji oraz organizacji pozarządowych i partnerów społecznych (organizacji pracodawców i pracowników). Działania ukierunkowane na wzmocnienie potencjału partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych mają charakter horyzontalny i są powiązane z obszarami wsparcia przewidzianymi w ramach pozostałych Działań Priorytetu V. Wsparcie dla partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych wiąże się z rolą tych podmiotów w procesie wspierania modernizacji struktur państwa i przede wszystkim przyczyni się do zwiększenia ich uczestnictwa w procesie realizacji niezbędnych reform, optymalizacji procesu stanowienia prawa oraz wdrażania zasady dobrego rządzenia. Wsparcie takie powinno być realizowane przez rozbudowę sieci instytucji obsługi sektora pozarządowego, które na poziomie regionalnym i lokalnym świadczyć będą wsparcie o charakterze doradczym – szkoleniowym dla organizacji pozarządowych. Konieczne jest także zwiększanie dostępności i poprawa jakości usług bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Organizacje trzeciego sektora odgrywają w tym procesie kluczową rolę, zwłaszcza na szczeblu lokalnym. W odniesieniu do wzmacniania potencjału partnerów społecznych (organizacji pracodawców i związków zawodowych) wsparcie skierowane zostanie przede wszystkim do mających charakter konfederacji, reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych, które uczestniczą w różnych formach dialogu społecznego.

Łączna alokacja na Priorytet V wynosi 610 854 094 euro (środki EFS oraz środki budżetu państwa). Jednocześnie wyodrębniono 8,29% (50 660 498 euro) łącznej alokacji środków stanowiącą rezerwę w dyspozycji MRR. Rezerwa przeznaczona zostanie na dofinansowanie projektów indywidualnych o strategicznym znaczeniu dla realizacji Programu.

Odpowiednie projekty realizowane w ramach działań Priorytetu V powinny przyczyniać się do osiągnięcia odpowiednich efektów realizacji określonych dla Priorytetu V:

1. Uproszczenia krajowych aktów prawnych.
2. Usprawnienia systemu wdrażania dyrektyw UE.
3. Optymalizacji systemu oceny skutków regulacji.
4. Wdrożenia systemu pomiaru kosztów administracyjnych.
5. Usprawnienia procesu stanowienia prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego.
6. Skrócenia średniego czasu oczekiwania na rejestrację działalności gospodarczej z 31 do 7 dni.
7. Redukcji obciążeń administracyjnych przy zakładaniu działalności gospodarczej o 25%.
8. Skrócenia o 20% średniego czasu trwania postępowania w sprawach gospodarczych.
9. Modernizacji zarządzania finansowego: wdrożenie systemu wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym u wszystkich dysponentów środków budżetowych.
10. Usprawnienia zarządzania zasobami ludzkimi: wdrożenie nowego systemu kształtowania wynagrodzeń we wszystkich jednostkach administracji rządowej.
11. Objęcia 65% administracji rządowej (w tym 100% ministerstw i urzędów centralnych oraz 100% urzędów wojewódzkich), 75% urzędów marszałkowskich, 60% urzędów na szczeblu powiatu i gminy działaniami w zakresie poprawy standardów zarządzania wewnątrz tych jednostek.

12. Zmniejszenia o 20% liczby spraw rozpatrywanych przez sądy w terminie powyżej 12 miesięcy poprzez poprawę procesów zarządzania w wymiarze sprawiedliwości.
13. Wzrostu efektywności mechanizmów konsultacyjnych i współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie stanowienia i realizacji polityk publicznych i regulacji prawnych.
14. Zwiększenia do 15% odsetka organizacji pozarządowych korzystających z sieci wsparcia, umacniającej ich zdolności do realizacji zadań publicznych.
15. Wzrostu o 250% liczby powiatów objętych bezpłatnym poradnictwem prawnym i obywatelskim.
16. Wsparcia 100 % reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych w zakresie budowania ich potencjału.

Działanie 5.2: WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

Instytucja pośrednicząca: brak - koordynację zadań zapewnia Instytucja Zarządzająca PO KL

Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia): Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Cel Działania:

Wzrost jakości usług publicznych świadczonych przez urzędy na szczeblu samorządu terytorialnego oraz poprawa jakości polityk i programów o zasięgu regionalnym i lokalnym.

Uzasadnienie Działania:

W ramach Działania przewiduje się różne formy wsparcia ukierunkowane na wzrost efektywności funkcjonowania administracji lokalnego i regionalnego szczebla. Cel osiągnięty zostanie przede wszystkim przez modernizację procesów zarządzania w jednostkach administracji samorządowej, w tym wdrożenie planowania zadaniowego w ujęciu finansowym, a także wdrożenie usprawnień zarządczych w poszczególnych jednostkach administracji samorządowej, zarówno na poziomie całego urzędu, jak i usprawnień w określonych obszarach funkcjonowania urzędu.

Priorytetowo traktowane będą usprawnienia, których rezultatem będzie poprawa obsługi klienta w urzędzie mająca wymierny efekt np. we wprowadzeniu standardów obsługi klienta, uproszczeniu procedur wewnątrz urzędu czy skróceniu czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy.

W ramach Działania przewiduje się także wsparcie ukierunkowane na usprawnienie procesu stanowienia prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego. Wsparciem zostaną także objęte przedsięwzięcia mające na celu poprawę jakości tworzonych przez administrację strategii i polityk o zasięgu lokalnym i regionalnym m.in. poprzez wzmocnienie zdolności do wykorzystywania nowoczesnych narzędzi programowania, efektywnej implementacji zaprogramowanych polityk oraz oceny efektów ich wdrażania.

Od kompetencji kadr zależą również jakość oraz efekty wprowadzanych rozwiązań. W tym aspekcie przewiduje się więc opracowanie standardów kompetencyjnych dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego, intensyfikację inwestycji w rozwój umiejętności i wiedzy urzędników oraz kształtowanie i wzmacnianie postaw etycznych.

Cele Priorytetu: poprawa zdolności regulacyjnych administracji publicznej, poprawa jakości usług i modernizacja procesów zarządzania wymagają wyposażenia kadr zatrudnionych w jednostkach samorządu terytorialnego w kompetencje niezbędne dla ich osiągnięcia. Programy szkoleniowe muszą być skorelowane z celami Priorytetu.

Jakkolwiek wsparcie w ramach Działania ukierunkowane jest przede wszystkim na wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, to jednocześnie możliwe jest objęcie działaniami ukierunkowanymi na podnoszenie kompetencji także służb podległych ministrowi spraw wewnętrznych. Ich umiejscowienie w bezpośrednim kontakcie z obywatelem, uzasadnia potrzebę inwestycji w kadry zatrudnione w ww. służbach.

W trybie konkursowym będzie można realizować projekty tylko w poddziałaniach 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej i 5.2.3 Podnoszenie kompetencji kadr służb publicznych

PODDZIAŁANIE 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej.

Typy projektów¹:

- projekty ukierunkowane na poprawę obsługi obywatela i modernizację zarządzania w administracji samorządowej obejmujące m.in.:
  - podnoszenie jakości, zwiększanie dostępności usług publicznych świadczonych przez urzędy administracji samorządowej,
  - wdrażanie usprawnień zarządczych w administracji publicznej na poziomie całej organizacji, w tym w zakresie zarządzania jakością (np. norma ISO) lub oceny poziomu funkcjonowania i rozwoju urzędów (np. Powszechny Model Samooceny CAF) i w wybranych aspektach jej funkcjonowania, np. komunikacja wewnętrzna, obieg dokumentów, zarządzanie ryzykiem, planowanie strategiczne,
- projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr m.in. poprzez:
  - wzmocnianie działów kadrowo – szkoleniowych jako centrów zarządzania zasobami ludzkimi w urzędach samorządu terytorialnego, w tym m.in. poprzez szkolenia w zakresie modelu i narzędzi zarządzania zasobami ludzkimi, dofinansowanie studiów podyplomowych w zakresie zarządzania kadrami, opracowanie modelu i narzędzi zarządzania zasobami ludzkimi w samorządzie terytorialnym w zakresie: rekrutacji, wdrażania na stanowisku pracy, okresowej oceny pracowniczej, rozwoju zawodowego i motywacyjnego systemu wynagrodzeń
  - promowanie i wdrażanie zasad, mechanizmów oraz procedur wzmocniających przejrzystość administracji oraz podnoszących poziom kultury etycznej kadr administracji samorządowej,
  - prowadzenie oceny potrzeb szkoleniowych w urzędach administracji samorządowej,
  - szkolenia generalne i specjalistyczne (stacjonarne i na odległość) dla kadr urzędów zatrudnionych w administracji samorządowej
  - promowanie zasad, mechanizmów, procedur wzmocniających przejrzystość w jednostkach samorządu terytorialnego, w szczególności w formie sieci wymiany doświadczeń, kampanii informacyjno – promocyjnych, seminariów, konferencji i konkursów
- projekty obejmujące wzmocnianie zdolności regulacyjnych i analitycznych, w tym m.in.:
  - wzmocnianie zdolności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie stanowienia aktów prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych
  - wzmocnianie zdolności jednostek samorządu terytorialnego w zakresie opracowywania, wdrażania i ewaluacji polityk i strategii o zasięgu regionalnym i lokalnym,
  - wzmocnienie komórek w urzędach odpowiedzialnych za monitorowanie i ewaluację polityk i strategii o zasięgu regionalnym lub lokalnym
- wzmocnienie potencjału samorządowych kolegiów odwoławczych, m.in. poprzez specjalistyczne szkolenia
- wzmocnienie potencjału regionalnych izb obrachunkowych, m.in. poprzez specjalistyczne szkolenia i wzmocnianie narzędzi nadzorczych.

Grupy docelowe:

Między innymi:

- urzędy administracji samorządowej
- pracownicy urzędów administracji samorządowej
- samorządowe kolegia odwoławcze i ich pracownicy
- regionalne izby obrachunkowe i ich pracownicy

Projektodawcy: wszystkie podmioty

---

¹ We wszystkich opisanych poniżej działaniach minimalna wartość pojedynczego projektu to 50 tys. zł z wyjątkiem działań 6.3, 7.3 i 9.5, gdzie maksymalna wartość projektu wynosi 50 tys. zł.

PODDZIAŁANIE 5.2.3 Podnoszenie kompetencji kadr służb publicznych

Typy projektów:

- badania i oceny potrzeb szkoleniowych służb publicznych
- szkolenia generalne i specjalistyczne dla służb publicznych
- pomoc doradcza i szkolenia w zakresie etyki i unikania konfliktu interesów

Grupy docelowe:

Między innymi:

- jednostki administracji publicznej (niebędącej częścią administracji rządowej ani samorządowej)
- pracownicy jednostek administracji publicznej (niebędących częścią administracji rządowej ani samorządowej)
- pracownicy służb nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych

Projektodawcy: wszystkie podmioty

Alokacja przewidziana łącznie na działanie 5.2: 252 200 453 euro

Działanie 5.4: WZMOCNIENIE POTENCJAŁU TRZECIEGO SEKTORA

Instytucja pośrednicząca: brak - koordynację zadań zapewnia Instytucja Zarządzająca PO KL

Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia): Departament Wdrażania EFS w MIPS

Cel Działania:

Wspieranie potencjału organizacji trzeciego sektora w celu ich efektywnego i profesjonalnego uczestnictwa w mechanizmach partnerstwa, szczególnie w obszarach istotnych dla realizacji Strategii Lizbońskiej i Krajowego Programu Reform.

Uzasadnienie Działania:

Partnerstwo ma charakter kluczowy dla realizacji Strategii Lizbońskiej. Podstawą dla właściwego podziału ról między partnerami życia publicznego, w zakresie realizacji zadań publicznych, powinna być zasada komplementarności. Do przeszłości powinien odejść model wąskiego, sektorowego spojrzenia na instytucję zadań publicznych, przejawiający się w skłonności instytucji publicznych – odpowiedzialnych za zadania publiczne i będących w związku z tym dysponentem środków publicznych – do stosowania prawa wyłączności w zakresie bezpośredniej realizacji tych zadań. Istotny jest również wzrost efektywności mechanizmów konsultacyjnych i współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie stanowienia i realizacji polityk publicznych i regulacji prawnych

Obecna kondycja trzeciego sektora wskazuje, iż jego potencjał jest nie jest wciąż w pełni wykorzystywany, tak, aby sektor ten mógł wypełniać należycie przypisane mu funkcje i możliwe do realizacji zadania. W ramach Działania przewiduje się realizację przedsięwzięć mających na celu wzmocnienie potencjału i sprawności działań trzeciego sektora – w wymiarze horyzontalnym, sektorowo-branżowym i terytorialnym – w zakresie jego zdolności do realizacji zadań publicznych oraz uzgadniania polityk publicznych we współpracy z administracją publiczną.

Przewiduje się, że wsparcie ukierunkowane będzie głównie na wzmocnienie zasobów ludzkich (m.in. pracowników i wolontariuszy) organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe będą mogły otrzymać wsparcie o charakterze doradczo – szkoleniowym świadczone głównie przez regionalne i lokalne centra wspomagania organizacji pozarządowych. Takie rozwiązanie pozwoli na dostosowanie oferty szkoleniowej do potrzeb trzeciego sektora z danego regionu. Preferowane będą szkolenia dające uczestnikom specjalistyczną wiedzę m.in. z zakresu finansów, rachunkowości i księgowości, zarządzania projektami, aspektów formalno-

prawnych związanych z funkcjonowaniem organizacji, umiejętności interpersonalnych. Konieczne jest przy tym ściśle powiązanie tematyki szkoleń do rzeczywistych potrzeb odbiorców wsparcia.

Szczególony nacisk położony zostanie na wsparcie organizacji działających w obszarze poradnictwa prawnego i obywatelskiego oraz organizacji zajmujących się „działaniami strażniczymi”, czyli tworzeniem i wdrażaniem programów z zakresu obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych.

W trybie konkursowym będzie można realizować projekty tylko w poddziałaniu 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego.

Warto jednak także w skrócie przedstawić poddziałanie 5.4.1 Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora, które realizowane będzie poprzez projekty systemowe Departamentu Pożytku Publicznego MIPS.

W ramach tego poddziałania przewidziano następujące typy projektów:

- Badania, studia, analizy, ekspertyzy na temat dialogu obywatelskiego, jego kondycji, funkcjonowania, perspektyw i barier w rozwoju oraz potrzeb uczestników dialogu
- Monitorowanie i ewaluacja współpracy pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi
- Upowszechnianie współpracy w zakresie uzgadniania polityk publicznych pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi
- Wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi
- Wzmocnienie szeroko rozumianych konsultacji społecznych, dotyczących regulacji prawnych i uzgadniania polityk publicznych, w tym konsultacji dokonywanych drogą elektroniczną,
- Wzmocnienie kompetencji kadr administracji publicznej mających na celu usprawnienie współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi.

Ich grupami docelowymi będą m.in.

- organizacje pozarządowe
- administracja publiczna
- uczelnie
- jednostki naukowo-badawcze

PODDZIAŁANIE 5.4.2: Rozwój dialogu obywatelskiego.

Typy projektów:

- Wypracowanie, upowszechnianie i wdrażanie standardów działania trzeciego sektora, zapewniających wysoką jakość realizacji zadań publicznych oraz uzgadniania polityk publicznych we współpracy z administracją publiczną
- Tworzenie regionalnych i lokalnych centrów informacji i wspomaganie organizacji pozarządowych oraz wsparcie działalności nowoutworzonych oraz już istniejących centrów w zakresie pomocy doradczo-szkoleniowej dla organizacji pozarządowych
- Tworzenie i wspieranie porozumień (sieci) organizacji pozarządowych o charakterze terytorialnym oraz branżowym
- Tworzenie i wdrażanie programów z zakresu poradnictwa prawnego i obywatelskiego
- Tworzenie i wdrażanie programów z zakresu społecznego nadzoru nad funkcjonowaniem administracji publicznej

Grupy docelowe:

Między innymi:

- organizacje pozarządowe
- związki i porozumienia organizacji pozarządowych

- osoby poszukujące porady prawnej
- administracja publiczna

Projektodawcy: wszystkie podmioty

Alokacja przewidziana łącznie na działanie 5.4: 100 238 968 euro

Działanie 5.5: ROZWÓJ DIALOGU SPOŁECZNEGO

Instytucja pośrednicząca: brak - koordynację zadań zapewnia Instytucja Zarządzająca PO KL

Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia): Departament Wdrażania EFS w MIPS

Cel Działania:

Wzmocnienie potencjału związków zawodowych i organizacji pracodawców uczestniczących w dialogu społecznym w zakresie prowadzenia dialogu autonomicznego i trójstronnego, w tym uzgadniania polityk we współpracy z administracją publiczną w obszarach określonych w Ustawie o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i Wojewódzkich Komisjach Dialogu Społecznego oraz wzmocnienie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia dialogu społecznego.

Uzasadnienie Działania:

W ramach Działania realizowane będą przedsięwzięcia mające na celu wzmocnienie potencjału związków zawodowych oraz organizacji pracodawców tak, aby w sposób skuteczny pełniły one rolę reprezentatywnych rzeczników interesów pracowników i pracodawców. Realizowane będą także projekty służące wzmocnieniu kompetencji administracji publicznej w zakresie dialogu społecznego. Zasadniczą barierą w prowadzeniu efektywnego dialogu są skromne zasoby organizacji partnerów społecznych, które uniemożliwiają szerokie uczestnictwo w tworzeniu i realizacji polityk publicznych oraz programów jak również brak profesjonalnej kadry eksperckiej. Podnoszenie jakości dialogu społecznego wymaga więc istotnego wzmocnienia potencjału organizacji partnerskich oraz konsekwentnego budowania ich kompetencji. Wsparcie skierowane zostanie przede wszystkim do tych związków zawodowych i organizacji pracodawców, które biorą aktywny udział w dialogu trójstronnym i autonomicznym. Wzmacniane będą więc przede wszystkim zasoby ludzkie poprzez różnorakie formy kształcenia ukierunkowane na dostarczenie wiedzy w zakresie m.in. prawa, ekonomii czy technik negocjacji. Ważnym aspektem jest także przygotowanie polskich partnerów społecznych do aktywnego uczestnictwa do dialogu społecznym prowadzonym na szczeblu międzynarodowym i ponadnarodowym. Konieczne jest jednakże ściśle powiązanie szkoleń z rzeczywistymi potrzebami danego typu odbiorców.

W trybie konkursowym będzie można realizować projekty tylko w poddziałaniu 5.5.2 Wzmocnienie uczestników dialogu społecznego.

PODDZIAŁANIE 5.5.2 Wzmocnienie uczestników dialogu społecznego.

Typy projektów:

- Studia, analizy, ekspertyzy na temat dialogu społecznego, jego kondycji, perspektyw i barier w rozwoju oraz potrzeb uczestników dialogu
- Wsparcie udziału partnerów społecznych w pracach europejskich struktur dialogu społecznego
- Tworzenie i wdrażanie programów ukierunkowanych na rozwój dialogu społecznego
- Tworzenie i wdrażanie programów rozwoju organizacji ukierunkowanych na poprawę efektywności procesów zarządczych i komunikacyjnych, usprawnienie funkcjonowania systemów informacyjnych
- Tworzenie i wdrażanie programów podnoszących kwalifikacje eksperckie

- Wspieranie współpracy pomiędzy organizacjami partnerów społecznych na poziomie terytorialnym i branżowym.

Grupy docelowe:

Między innymi:

- instytucje dialogu społecznego
- organizacje pracodawców i pracowników
- członkowie Trójstronnej Komisji ds. Społeczno – Gospodarczych oraz Wojewódzkich Komisji Dialogu Społecznego
- członkowie związków zawodowych i organizacji pracodawców

Projektodawcy: wszystkie podmioty

Alokacja przewidziana łącznie na działanie 5.4: 21 931 851 euro

Priorytet VI: RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH

Działanie 6.3: INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH

Instytucja pośrednicząca: Instytucja wskazana przez samorząd województwa²

Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia): Instytucja wskazana przez samorząd województwa³

Cel Działania:

Podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Uzasadnienie Działania:

Obszary wiejskie są miejscem koncentracji wielu negatywnych zjawisk w obszarze zatrudnienia. Należą do nich m.in.: występowanie bezrobocia ukrytego, jakość kapitału ludzkiego oraz znacznie mniej korzystna struktura bezrobocia pod względem wykształcenia niż na obszarach miejskich. Znaczącym problemem jest również zbyt niski stopień aktywności mieszkańców wsi w zakresie samoorganizacji i podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społeczności wiejskich w obszarze zatrudnienia. Konieczne jest zatem stymulowanie zmian, prowadzących do redukcji bezrobocia oraz podniesienia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, zamieszkujących na obszarach wiejskich.

W ramach Działania realizowane będzie wsparcie ukierunkowane na aktywizację zawodową oraz podniesienie poziomu zatrudnienia mieszkańców obszarów wiejskich, a zwłaszcza nabycie umiejętności zawodowych przydatnych poza rolnictwem. Powyższe instrumenty będą prowadzić do zmniejszenia różnicowań w obszarze zatrudnienia pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi.

W ramach Działania przewidziano formy wsparcia, przyczyniające się do poprawy sytuacji na rynku pracy osób pozostających bez zatrudnienia, które odpowiadają specyfice obszarów wiejskich, tj. wsparcie na rzecz tworzenia i podejmowania aktywności przez lokalne inicjatywy i pakiety na rzecz rozwiązywania problemów mieszkańców wsi w obszarze zatrudnienia. Zgodnie ze specyfiką obszarów wiejskich oraz potencjalnych ostatecznych odbiorców wsparcia działających na tych obszarach, system wdrażania Priorytetu zostanie skierowany do podmiotów o mniejszym potencjale organizacyjnym (które nie miałyby możliwości

---

² Lista tych instytucji znajduje się w załączniku do opracowania.

³ Lista tych instytucji znajduje się w załączniku do opracowania.

realizacji projektów w ramach pozostałych Działań Priorytetu VI) i będzie obejmował realizację małych projektów (do 50 tys. PLN) skierowanych do małych społeczności lokalnych i prowadzić do ich aktywizacji.

Typy projektów:

- projekty przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej)
- wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym

Grupy docelowe:

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców tych obszarów

Projektodawcy: wszystkie podmioty

Alokacja przewidziana na działanie: 30 000 000 euro

PRIORYTET VII: PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Działanie 7.3: INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI

Instytucja pośrednicząca: Instytucja wskazana przez samorząd województwa⁴

Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia): Instytucja wskazana przez samorząd województwa⁵

Cel Działania:

Wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.

Uzasadnienie Działania:

Na obszarach wiejskich obserwuje się wiele problemów rozwojowych, które na ogół są trudniejsze do rozwiązania niż na terenie miast. W znacznym zakresie dotyczy to niskiego poziomu życia i zagrożenia wykluczeniem społecznym, które jest znacznie silniejsze na terenach nisko zurbanizowanych. Wykluczenie społeczne w istotny sposób jest powiązane z występowaniem ubóstwa, dotyczącego w głównej mierze osoby bezrobotne, z niskim poziomem wykształcenia, zamieszkujące na wsi. Zasięg ubóstwa skrajnego i jednocześnie liczba osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa jest na terenach wiejskich kilkakrotnie wyższa niż w miastach. Problem marginalizacji społecznej, długotrwałego bezrobocia i braku kwalifikacji zawodowych adekwatnych do potrzeb rynku pracy w znacznie większym stopniu dotyczy mieszkańców terenów wiejskich, gdzie świadomość wagi rozwoju kapitału ludzkiego jest niższa niż w przypadku mieszkańców miast. Znacznie zintensyfikowane nasilenie czynników sprzyjających marginalizacji wpływa

⁴ Lista tych instytucji znajduje się w załączniku do opracowania.

⁵ Lista tych instytucji znajduje się w załączniku do opracowania.

bezpośrednio na niewielką liczbę oddolnych działań podejmowanych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jako znaczący problem należy postrzegać również niski stopień aktywności mieszkańców wsi w zakresie samoorganizacji i podejmowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W związku z powyższym, w ramach Działania realizowane będzie wsparcie ukierunkowane na zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym swojej miejscowości, zwiększenie mobilności i aktywności społecznej i rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na tych terenach.

Wsparcie zostanie skierowane do gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców. Zgodnie ze specyfiką obszarów wiejskich oraz potencjalnych ostatecznych odbiorców wsparcia, działających na tych obszarach, system wdrażania Priorytetu zostanie skierowany do podmiotów o mniejszym potencjale organizacyjnym (które nie miałyby możliwości realizacji projektów w ramach pozostałych Działań Priorytetu VII) i będzie obejmował realizację małych projektów o wartości do 50 tys. PLN.

W szczególności promowane będą inicjatywy partnerskie, wykorzystujące możliwości współpracy partnerów publicznych z organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Typy projektów:

- projekty przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług społecznych na tych obszarach (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej)
- wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym (np. w formie szkoleń, spotkań, seminariów) mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym

Grupy docelowe:

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów

Projektodawcy: wszystkie podmioty

Alokacja przewidziana na działanie: 108 703 424 euro.

PRIORYTET VIII: ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH

Działanie 9.5: ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH

Instytucja pośrednicząca: Instytucja wskazana przez samorząd województwa⁶

Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia): Instytucja wskazana przez samorząd województwa⁷

⁶ Lista tych instytucji znajduje się w załączniku do opracowania.

⁷ Lista tych instytucji znajduje się w załączniku do opracowania.

Cel Działania:

Pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich.

Uzasadnienie Działania:

Obszary wiejskich są miejscem spiętrzenia wielu problemów rozwojowych, które na ogół są trudniejsze do rozwiązania niż na terenie miast. W znacznym zakresie dotyczy to edukacji, do której dostęp na obszarach wiejskich jest znacznie trudniejszy niż w dużych aglomeracjach miejskich.

Jednocześnie świadomość wielu mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie wagi edukacji i wykształcenia dla życia zawodowego i społecznego jest niższa niż w przypadku mieszkańców miast. W rezultacie zjawiska te ogniskują się w negatywnych wskaźnikach edukacyjnych w odniesieniu do obszarów wiejskich: m.in. niższym poziomie wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich, niższym stopniem upowszechnienia edukacji przedszkolnej, gorszymi osiągnięciami edukacyjnymi uczniów pochodzących z obszarów wiejskich (wg badań PISA) czy niższym stopniem upowszechnienia kształcenia ustawicznego. Na tym tle jako znaczący problem należy postrzegać zbyt niski stopień aktywności mieszkańców wsi w zakresie samoorganizacji i podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społeczności wiejskich w obszarze edukacji.

W ramach Działania realizowane będzie wsparcie na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich ukierunkowane na rozwój oferty edukacyjnej na obszarach wiejskich, wzmocnienie znaczenia instytucji oświatowych w środowiskach lokalnych oraz podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich, a zwłaszcza umiejętności zawodowych przydatnych poza rolnictwem. Wszystkie powyższe instrumenty będą prowadzić do zmniejszenia różnicowań w obszarze edukacji pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi.

W Działaniu przewidziano formy wsparcia, przyczyniające się do poprawy sytuacji edukacyjnej wsi, które odpowiadają specyfice obszarów wiejskich i zgodnie z nią będą wykazywać wysoką skuteczność tj. wsparcie na rzecz tworzenia i podejmowania aktywności przez lokalne inicjatywy i pakiety na rzecz rozwiązywania problemów mieszkańców wsi w obszarze edukacji. Wsparcie zostanie skierowane do gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców. Zgodnie ze specyfiką obszarów wiejskich oraz potencjalnych ostatecznych odbiorców wsparcia działających na tych obszarach, system wdrażania Priorytetu zostanie skierowany do podmiotów o mniejszym potencjale organizacyjnym (które nie miałyby możliwości realizacji projektów w ramach pozostałych Działań Priorytetu IX) i będzie obejmował realizację małych projektów (do 50 tys. PLN) skierowanych do małych społeczności lokalnych i oddziałujących na rzecz ich aktywizacji.

Typy projektów:

- tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich
- projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach
- działania informacyjno – promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia

Grupy docelowe:

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania ich marginalizacji i zapewnienia im odpowiedniego rozwoju

Projektodawcy: wszystkie podmioty

Alokacja przewidziana na działanie: 150 000 000 euro.